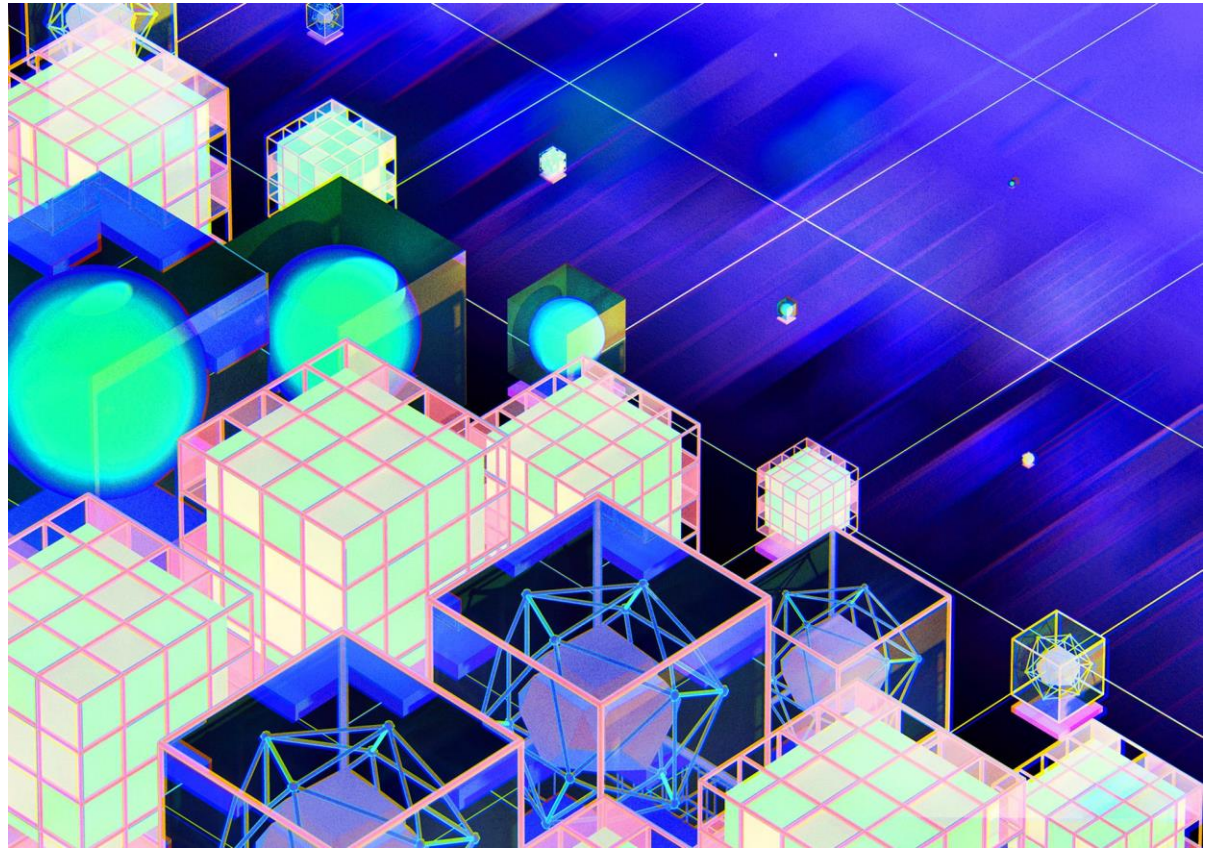

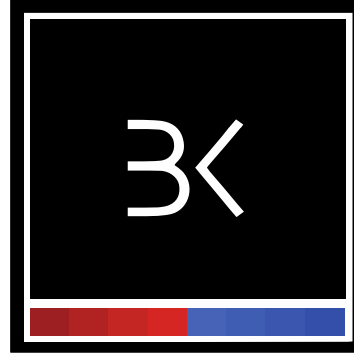
Burcu Kösem
EKONOMİ - FİNANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

CORONA-EKONOMİ BÜLTENİ

21 Mayıs / 2021

Bu rapor; Covid-19 virüsünün dünya ekonomilerinde yarattığı ekonomik krizi, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

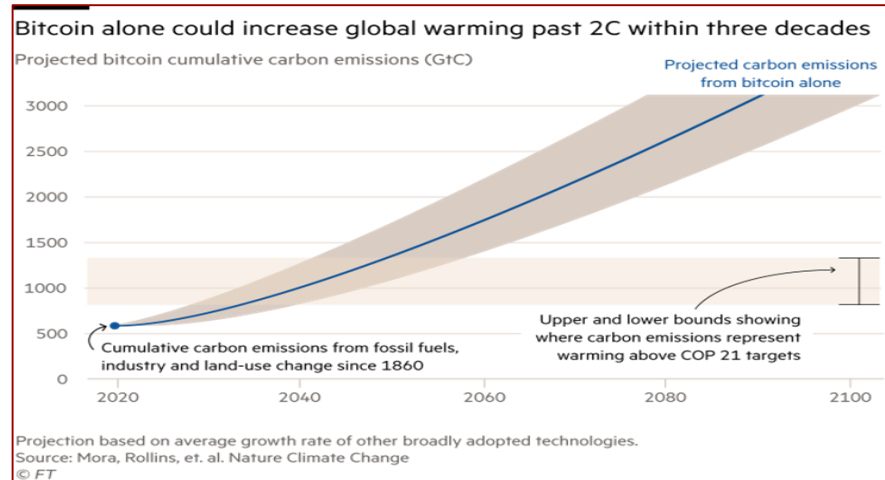
Kripto Para ve Blockchain Teknolojisi

- ❑ Bu hafta kripto paralara yurtdışından iki yeni kısıt geldi ve senenin adeta yıldızı olan kripto parada ve özellikle başat marka Bitcoin'de düşüş trendi başladı.
- ❑ Peki bu kısıtlar kripto para piyasalarına nasıl yansır? Blockchain (Blokzinciri) teknolojisini etkiler mi? Bu haftaki bültenimizde bu konulara değinelim istedik.
- ❑ Haftanın ilk kısıtı Çin'den geldi ve finans & ödeme hizmeti veren kuruluşların kripto para işlemi yapmasını yasakladı. Karar sonrası son 24 saatte Bitcoin yüzde 14, Ethereum ve Dogecoin yüzde 20'den fazla değer kaybetti. Bitcoin, Şubat ayından bu yana ilk kez 40 bin doların altına geriledi.
- ❑ Çin'in kripto paralar üzerindeki baskısı, 2017'de ülkenin bitcoin borsasının kapatılmasıyla hız kazanmıştı.
- ❑ Bu yasakların altında yatan nedeni Çin Merkez Bankası'nın kendi dijital parasını çıkartması olarak görmek konunun doğasına aykırı olacağından;

Kripto Para ve Blockchain Teknolojisi

- ❑ Kısıt nedenlerini sadece Çin değil, tüm küresel finans sistemini tehdit eden iki ana nedene bağlamak doğru olacaktır:
- ❖ Nakit çıkışlarının kontrol edilemiyor olması,
- ❖ İnsanların dolandırılmasının önüne geçmek.
- ❑ Çin yasağının ardından çok kısa süre sonra ABD yasağı daha doğrusu 10k\$ üzerindeki işlemlerin raporlanma zorunluluğu kısıtı da geldi.
- ❑ Kripto paralar üzerindeki baskılarda, kendi ülkemiz de dahil pek çok ülke para otoritesinin koyduğu bu kısıtlar bir yana, bir de küresel anlamda enerji tüketimi nedeni ile yoğun fosil yakıt tüketmesi nedeni ile Elon Musk da dahil pek çok spekülâtör oyuncu üzerinde baskı mevcut:

Kripto Para ve Blockchain Teknolojisi

- ❑ Kripto paralar devletlerin aldığı bu önlemler ile zarar görür mü? Değeri ne olacak gibi sorulara cevap vermek gerekirse öncelikle kripto para (sanal ya da dijital para) kavramına değinmek gerekecektir.
- ❑ Bildiğiniz üzere sanal paralar blokzinciri teknolojisinin ortaya çıkması ile merkeziyetsiz yeni dünya parası yani ödeme aracı olarak oldukça popülerlik kazandılar. Zira sorgusuz sualsiz hatta masrafsız bir şekilde transferi gerçekleştirilebilen bu paralar adeta yeni dünyanın rezerv parası olma iddiası ile yola çıkmışlardı.
- ❑ Sanal parayı resmi paralar ile kıyaslamamız mümkün değildir, çünkü en yalın ifadesi ile resmi bir para ait olduğu ülke ve ekosistemin ekonomik değerini yansıtır.
- ❑ Altın ile kıyaslamak istersek ki son dönemdeki veriler altın ile Bitcoin arasında belli bir korelasyon olduğunu göstermiştir, bu da altının fiziki ve sınırlı bir değere sahip olması nedeni ile sadece aradaki ilişkinin davranışsal olduğunu gösterir.

Kripto Para ve Blockchain Teknolojisi

- ❑ Altın ile sanal para arasındaki bu davranışsal ilişkiyi X /Y kuşakları ile Z kuşağı arasındaki güvenli liman ilişkisi en net biçimde özetler.
- ❑ Hisse senedi olarak bakarsak ise enteresan bir görünüm ortaya çıkar; gerçekte bir hisse senedi ait olduğu firmanın değerine sahiptir ve başlıca değer kıstası o şirketin sermayesidir ancak bir de o hissenin momentumu vardır ki momentum indikatörü belirli zaman aralığında değişken fiyatların gücünü ölçen bir göstergedir yani indikatördür. Borsada teknik analizde sıklıkla kullanılan bu gösterge sanal parada da kullanılmaktadır.
- ❑ Dolayısı ile sanal paraya sadece momentum ile ifade edilebilen bir hisse senedi demek en doğru benzetme olacaktır.

Kripto Para ve Blockchain Teknolojisi

- ❑ Hisse senedinin salt momentuma göre yorumlanması ile sanal para benzetmesi ardından Bitcoin'in fiyatı ne olur diye soranlara şöyle bir cevap vermek doğru olacaktır;
- ❑ Yarın %20 daha değer kaybedip, önümüzdeki yıl 100k\$'ları konuşursak (fiyat seyrinin oldukça dalgalı olacağına misal vermek adına) hiç şaşırmanız zira halihazırdaki sanal para reformu henüz taş devrini yaşıyor ve sert iniş çıkışları çok da olağan..
- ❑ Her zaman Elon Musk gibi spekülâtorleri olup, birilerinin çokça kazanacağı bir piyasa olsa da bu pazarda riskli davranışlardan uzak durmakta fayda olacaktır.
- ❑ Gelelim Blokzinciri teknolojisine, para tarafında her ne kadar büyük risk olursa olsun, o paranın temelini oluşturan teknolojide de bir o kadar gelecek var.
- ❑ Herşeyden önce blokzinciri teknolojisinin kullanılması için kripto para kullanımı şart değil ve para ile teknolojiyi karıştırmamakta fayda var...

Blokzinciri Teknolojisi Neden Önemli?

- ❑ Blokzinciri, veri ve işlemlerin uçtan uca şifrelenerek saklanmasını sağlayan, girilen veriyi, sabit uzunlukta çıktıya dönüştüren “HASH” adı verilen matematiksel algoritmalar bütününden oluşur.
- ❑ Günümüzde pek çok sektör ve alanda kullanımı giderek yaygınlaşmakta olan teknolojinin temel kurgusu güvenlik olduğu kadar şeffaflık ve erişilebilirliğe dayanmaktadır.
- ❑ Örneğin herhangi bir sektörde blokzinciri teknolojisinin kurulumu ile işlemler tek seferde her bir tarafın onayı ile hızlıca ve tek seferde gerçekleştirilerek, kriptografi ile şifrelendiğinden ve herhangi bir server da tutulmadığından, hem hızlilik, hem tarafların tek seferde erişimi hem de güvenlik ihtiyacı bir arada sağlanmış olmaktadır.
- ❑ Genel olarak hayatta ihtiyaçlar yeni buluşları şekillendirdiğinden, Bitcoin'in sanal ortamda tutulma ihtiyacından doğan blokzinciri teknolojisi de günümüzde internetten sonra gelen en önemli buluşu ifade etmektedir.

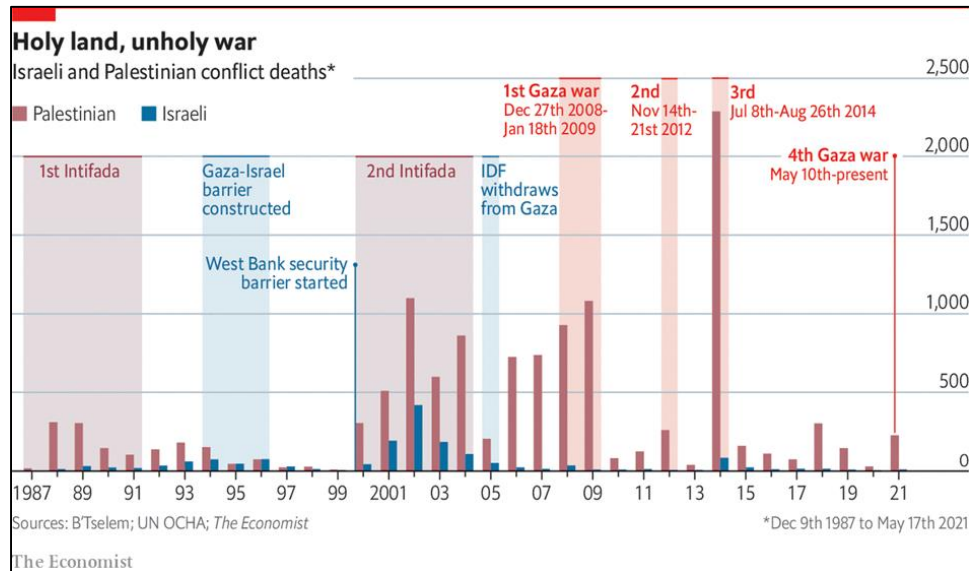

İsrail & Filistin Arasında Ateşkes Sağlandı

- ❑ İsrail ve Hamas arasında, 11 gün süren ve çoğu Filistinli 250'ye yakın kişinin hayatını kaybettiği saldırılar sonrası Mısır'ın arabuluculuğunda varılan ateşkes anlaşması yürürlüğe girdi. Taraflar ateşkese uyarken, İsrail polisi Kudüs'teki Mescid-i Aksa'da Filistinlilere müdahale etti.
- ❑ İsrail Polis Sözcüsü Micky Rosenfeld, Fransız haber ajansı AFP'ye yaptığı açıklamada, Filistinlilerin Cuma namazı sonrası taş atması üzerine polisin müdahalede bulunduğunu söyledi.
- ❑ Görgü tanıkları, Polisin Filistinlilere karşı ses bombası ve göz yaşartıcı gaz kullandığını söylüyor.
- ❑ Türkiye Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada "İsrail'in samimiyetsiz, iki yüzlü tutumu devam ediyor. İnanç ve ibadet özgürlüğünü kısıtlayan bu mezalimin artık son bulması şart" denildi.

İsrail & Filistin Arasında Ateşkes Sağlandı

- ❑ İsrail ve Hamas 10 Mayıs'ta karşılıklı saldırılara, Doğu Kudüs'te bazı Filistinlilerin evlerinden çıkarılması ve İsrail polisinin yine Mescid-i Aksa'da Filistinlilere müdahale etmesi sonrası başlamıştı.
- ❑ Ateşkes sonrasında iki tarafın da Zafer Kazandık demesi bir tarafa bölgede sorunların hala sıcaklığını koruduğu da bir gerçek...
- ❑ Bölgede %87'si sivil ve çocuk Filistinlilerden olmak üzere 1987'den bu yana 14 binden fazla insanın hayatının kaybettiği The Economist'in Kutsal Yer, Kutsal Olmayan Savaş başlığı altındaki grafiğinde mevcut !

Petrol & İnan Ambargosu Sonu & IEA

- ❑ Biden, görevi Trump'dan devir alır almaz başkan yardımcılığını yaptığı Obama döneminin adeta bir gölge politikasını izler oldu.
- ❑ Bu gölge politikalardan biri ; Trump döneminde gerçekleştirilen İnan ambargosunun geri alınması idi.
- ❑ Kararın temelinde hiç kuşkusuz artan enerji ihtiyacı vardı ancak bundan daha çok Çin'i zedeleyecek bir durum olduğu aşikar.
- ❑ İnan ambargo zamanında uranyum ile nükleer güçlenme yaptı, gölge gemilerle Çin'e petrol ihraç etti ve petrol fiyatı artışından da ziyadesi ile istifade etti.
- ❑ İnan ambargosunun kalkması petrol fiyatlarında düşüş etkisi yaratacaktır ancak bir de IEA(Uluslararası Enerji Ajansı)'nın duyurusu var ki o da dengeleri dönüştüreceğe benzer, petrol ve türevlerine fosil yakıt olduğu için yatırım yapılmaması çağırısı..

Haftanın Öne Çıkanları

- ❑ Sedat Peker'in youtube videolarındaki iddialar bir gazeteci ve bakanın isimleri geçmesi nedeni ile iç gündeme yerleşirken, NewYork Times 'da pandoranın kutusu açılıyor ifadesi ile haber oldu.
- ❑ Adı geçen bakan devlet televizyonunda konu ile ilgili sorulara cevap vererek, konunun uyuşturucu operasyonları ve devleti hedef almakla ilgili olduğunu belirtti.
- ❑ Sağlık bakanı Fahrettin Koca, BionTech kurucu ortağı Uğur Şahin ile bir basın toplantısı yaparak, yeni aşı siparişleri ve Türkiye'de aşı üretimi konusunu görüştü. Halihazırda Türkiye'de 19 Mayıs tarihi itibari ile aşılama oranı iki doz olarak %13,7, tek doz olarak %18,4 ve 100 kişi başına 32,1 doz aşı mevcudu bulunmakta (FT aşı izleme)
- ❑ Uluslararası Para Fonu, 50 milyar dolarlık aşı paketiyle 2021 yıl sonuna kadar dünya nüfusunun yüzde 40'ını, 2022 sonunda ise tamamını aşılama planlıyor.
- ❑ Rekabet Kurumu, WhatsApp tarafından veri paylaşımını içeren güncellemenin, onaylayan kullanıcılar dahil olmak üzere, Türkiye'deki hiçbir kullanıcı açısından yürürlüğe girmeyeceği konusunda bildirim yapıldığını duyurdu.

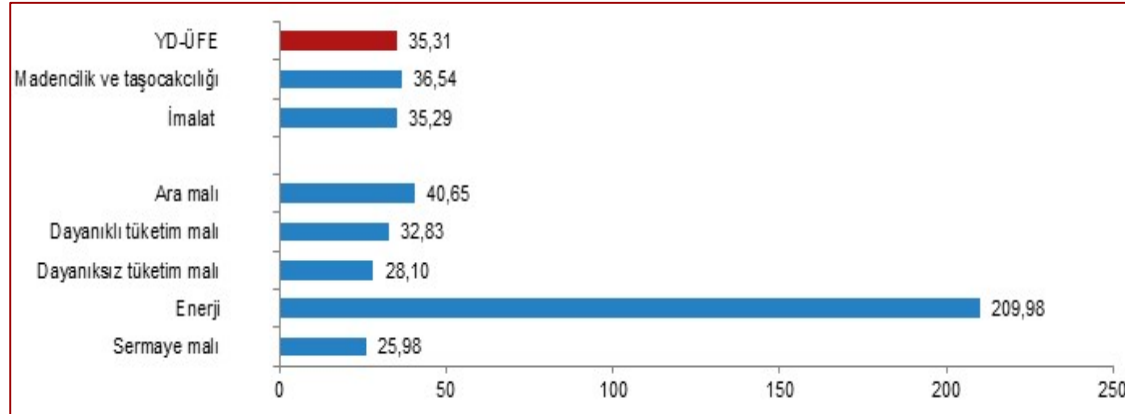
Yabancı Yatırımı-14 Mayıs Haftası 2021

- ❑ Bloomberg'in haberine göre Türkiye'ye Ocak ayından bu yana en uzun yabancı yatırımcı girişi serisi gerçekleşirken son üç haftada ülkeye 355 milyon dolar yabancı yatırım girişi oldu.
- ❑ Türkiye'ye en son Kasım-Ocak arasında art arda 10 hafta net yabancı yatırım girişi olurken, Türkiye'den en fazla haftalık yabancı yatırımcı çıkışı 26 Mart döneminde gerçekleşmişti.
- ❑ Yabancı yatırımcılar geçen hafta 51 milyon dolarlık hisse alırken 119 milyon dolarlık tahvil aldı.
- ❑ 2020 yılında Türkiye'den 9,3 milyar dolarlık yabancı yatırım çıkışı olurken bunun 5 milyar doları tahvil 4,3 milyar doları ise hisse senedi olarak gerçekleşti. 2021 yılının başından bu yana ise yabancı yatırımcı 1,17 milyar dolarlık hisse ve tahvil sattı.

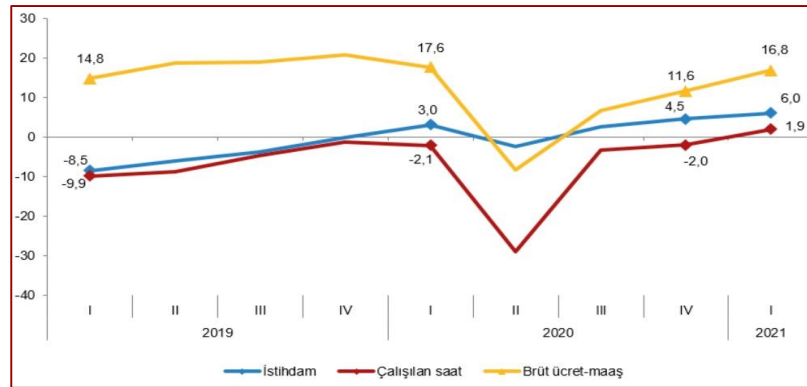
Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi, Nisan 2021

- ❑ YD-ÜFE (2010=100) 2021 yılı Nisan ayında bir önceki aya göre %7,14, bir önceki yılın Aralık ayına göre %10,76, bir önceki yılın aynı ayına göre %35,31 ve on iki aylık ortalamalara göre %29,45 artış gösterdi.
- ❑ Sanayinin iki sektörünün yıllık değişimleri; madencilik ve taş ocakçılığında %36,54, imalatta %35,29 artış olarak gerçekleşti.
- ❑ Ana sanayi gruplarının yıllık değişimleri; ara malında %40,65, dayanıklı tüketim malında %32,83, dayanıksız tüketim malında %28,10, enerjide %209,98, sermaye malında %25,98 artış olarak gerçekleşti.

İşgücü Girdi Endeksleri, I. Çeyrek: Ocak - Mart, 2021

- ❑ Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında istihdam endeksi, 2021 yılı I. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %6 arttı. Alt sektörler incelendiğinde, endeks; sanayi sektöründe %8,7 arttı, inşaat sektöründe %21,8 arttı, ticaret-hizmet sektörlerinde ise %1,7 arttı.
- ❑ Çalışılan saat endeksi, 2021 yılı I. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %1,9 arttı. Alt sektörler incelendiğinde, endeks; sanayi sektöründe %7,6 arttı ve inşaat sektöründe %14,8 arttı, ticaret-hizmet sektörlerinde %3,7 azaldı.
- ❑ Brüt ücret-maaş endeksi, 2021 yılı I. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %16,8 arttı. Alt sektörler incelendiğinde, endeks; sanayi sektöründe %22,9, inşaat sektöründe %30,1 ve ticaret-hizmet sektörlerinde %11,1 arttı.

Tüketici Güven Endeksi, Mayıs 2021

- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, Mayıs ayında bir önceki aya göre %3,6 oranında azaldı; Nisan ayında 80,2 olan endeks, Mayıs ayında 77,3 oldu.
- ❑ Geçen 12 aylık döneme göre mevcut dönemde hanenin maddi durumu endeksi Nisan ayında 64,0 iken, Mayıs ayında %3,8 oranında azalarak 61,5 oldu.

